

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
**FEDERALNO MINISTARSTVO
PROMETA I KOMUNIKACIJA**

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
**ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО
ПРОМЕТА И КОМУНИКАЦИЈА**

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
**FEDERAL MINISTRY OF TRANSPORT AND
COMMUNICATIONS**

I N F O R M A C I J A

**Povodom novonastale situacije i svjetske pandemije koronavirusa (COVID-19) u
Federaciji BiH, sa trenutnim stanjem i prijedlogom mjera u olakšavanju
poslovanja gospodarskih subjekata u mjerodavnosti
Federalnog ministarstva prometa i komunikacija**

- Oblast prometa

- Oblast međunarodnog i međuentitetskog cestovnog prijevoza su u mjerodavnosti Ministarstva komunikacija i transporta BiH, pa Federacija BiH nema mogućnost upravljanja ovim procesima.
- U oblasti međunarodnog prevoza tereta su već poduzete mjere omogućavanjem ulaska ranije blokiranih kamiona u oblasti robnog prometa i snabdijevanja zemlje.
- Putnike, koji dolaze iz drugih država, potrebno bi bilo uputiti u samoizolaciju na period koji preporuči Stožer i medicinsko osoblje.
- **Kako bi se omogućilo obavljanje prevoza roba iz inostranstva, dok je moguć prelazak preko državnih granica, potrebno je posade vozila, samom činjenicom da borave u kabini vozila, tretirati kao da su u samoizolaciji dok obavljaju prijevoz, jer su u kabini vozila i kontakt sa drugim osobama je sveden na minimum. Po dolasku na odredište u Federaciji BiH, potrebno je da vozači poštuju upute samoizolacije sukladno dobivenom rješenju. Pri ovome neophodno je omogućiti vozaču ponovni odlazak na putovanje u smislu dopreme robe za normalno funkcioniranje i snabdijevanje stanovništva prije isteka roka navedenog u rješenju o samoizolaciji, odnosno taj odlazak tretirati kao nastavak samoizolacije u kabini vozila, ukoliko vozač nema simptome zaraženosti koronavirusom.**
- Što se tiče javnog linijskog prijevoza putnika autobusima, potrebno je omogućiti da se vozni redovi mogu reducirati, pa i u potpunosti obustaviti sukladno preporukama Stožera i mjerodavnih organa vlasti. U ovom smislu u Federaciji BiH postoji propis, s tim da se mora raditi o izvanrednom slučaju, koji može Vlada Federacije BiH, Stožer ili Federalna uprava Civilne zaštite.
- Smatramo da su autobusi, s obzirom da se istovremeno prevozi veći broj putnika, mjesta visokog rizika za prijenos virusa, te je potrebno povećati mjere samozaštite vozača, putnika, i dezinfekcije vozila nakon svake vožnje - poluobrta.
- Taksi prijevoz je možda najprihvatljiviji oblik javnog prijevoza, jer je broj putnika u vozilu ograničen. Potrebno je obezbijediti taksi prijevozniku da se vozilo dezinficira nakon svake vožnje i dovoljnu količinu samozaštitnih sredstava. Uslugu naplaćivati sukladno iznosu utvrđenom tarifom i taksimetrom.
- Općinski, gradski i kantonalni prijevoz putnika obavljati sukladno naredbama mjerodavnih organa općine, grada ili kantona.
- Organizirati kontinuiranu komunikaciju i razmjenu informacija po principu da općine i gradovi kontaktiraju kantonalne organe, a svi kantoni - federalne organe vlasti (putem telefona, faksa, elektronske pošte i sl...), a federalni organi vlasti kontaktirati mjerodavno državno ministarstvo.

- Željeznički robni promet

Željeznički robni promet smatramo vrlo značajnim jer može zamjeniti jednokratne kamionske transporte pogotovo u oblasti masovnijih prijevoza tereta (naftni derivati, brašno, žito i sl.) ovdje posebno naglašavamo samoizolaciju posade lokomotiva, jer su oni praktično u samoizolaciji i nemaju kontakta sa osobama koje vrše manipulaciju roba. ***Kod željezničkog robnog prometa postoje potencijalno velike rezerve u smislu jednokratnog prelaska granice najavljenih vozova sa posadama ili bez posade koje ne bi podlijegale karanteni / samoizolaciji. Uvjetno rečeno, jedni papiri - jedan prelazak ogromne količine robe. Kod međunarodnih željezničkih prijevoza posade sa vučnim sredstvima na granicama se zamjenju posadama druge države i vučnim sredstvima.***

- Oblast pošte i telekomunikacija

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija smatra da u oblasti telekomunikacija nema posebne potrebe za donošenje nekih mjera, jer se ova oblast najviše koristi online fiksno ili mobilno. Koristiti ovu oblast za potrebe obrazovanja ima određene preduvjete, to je kapacitet i brzina interneta, kao i opremljenost škola, učenika i studenata. Ovdje prije svega smatramo da je neophodno dati prioritet za osnovne i srednje škole obrazovanje putem televizijskih kanala, a za studente prema mogućnosti, širini i opsegu interneta.

Sukladno aktuelnoj situaciji u svezi sa proglašenjem pandemije u svijetu pojavom prenosive bolesti koronavirusa (COVID-19) na području Federacije Bosne i Hercegovine javni poštanski i telekom operateri su postupili prema uputama Federalnog ministarstva zdravstva i Kriznog stožera.

Javni poštanski operateri i telekom operateri su poduzeli adekvatne mjere u cilju prevencije i zaštite.

1. JP HP d.o.o. Mostar je poduzelo slijedeće mjere u cilju smanjenja i neutraliziranja širenja ovog virusa:
 - Napravili obavijest i upoznali sve uposlene sa preporukama Federalnog ministarstva zdravstva i Kriznog stožera.
 - Poštanski promet se odvija trenutno bez većih problema.
 - Imaju razmjenu sa Hrvatskom i Crnom Gorom i tu imaju dogovor sa carinskom upravom da bez kontakta razmjene pošiljke.
 - Ostali međunarodni promet ide preko Aerodroma Sarajevo, koji ima osposobljeno osoblje za poduzimanje adekvatnih mjera u procesu manipulacije pošiljkama iz inostranstva
 - U pripremi je i Pravilnik sa instrukcijama ponašanja.
 - Radnici koriste zaštitne rukavice i imaju na raspolaganju maske.
 - Obavit će dodatne konsultacije sa operatorima iz okruženja kako bi dobili više informacija.
2. JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo je oformila krizni stožer.
Također su:
 - Obavijestili sve radnike o novonastaloj situaciji i osnovnim mjerama prevencije i zaštite
 - Izdali dva naloga, a vezano za poslovanje na šalterima u pošti
 - Obezbijedili su osnovna sredstva za dezinfekciju i zaštitnu opremu radnicima (maske i rukavice)
 - Tehnološki proces se odvija neometano
 - Redovito se prate uputstva i naredbe Kriznog stožera i Federalnog ministarstva zdravstva
3. JP HT d.d. Mostar je obavijestio uposlene o novonastaloj situaciji
 - Oformili su krizne stožere po centrima
 - Prati se redovito situacija i uputstva Kriznog stožera
 - Zatvorili su sva prodajna mjesta u Republici Srpskoj
 - Putovanja su ograničena
 - Trudnice su poslate kući do prestanka krizne situacije

- O daljnjim koracima će nas obavještavati

4. JP BH Telecom d.d. Sarajevo je obavijestio uposlene o situaciji

- Oformili krizni stožer
- Upoznali uposlene o mjerama zaštite i prevenciji
- Uputstvo za šalterske radnike (osnovna zaštitna sredstva podjeljena)
- Poduzete mjere dezinfekcije
- Očekuju Odluku Vlade FBiH da li da se otkaže Skupština Društva koja je zakazana za 26.03.2020.

- **Zračni promet**

Imenovan je Koordinacioni tim J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o. Sarajevo za postupanje vezano za problematiku koronavirusa (COVID-19).

Koordinacioni Tim je zadužen da sačini Plan djelovanja tima, kojim će se obuhvatiti sve potrebite procedure i druge potrebite aktivnosti u Društvu vezano za koronavirus (COVID-19) što je i napravljeno.

Postupajući sukladno svojim statutarnim ovlaštenjima, a u kontekstu proglašene Pandemije koronavirusa (COVID-19), Uprava J.P. Međunarodni aerodrom "SARAJEVO" d.o.o. Sarajevo, je na 132. sjednici, održanoj dana 13.03.2020. godine, razmatrala je, između ostalog, i potencijalne rizike u poslovanju J.P. „Međunarodnog aerodroma Sarajevo“ vezano za koronavirus (COVID-19).

U vezi sa navedenim, Uprava Međunarodnog aerodroma Sarajevo je razmotrila i usvojila Planove za tretman rizika.

Shodno navedenom, ali i na temelju razmotrenih pojedinačnih aktivnosti i mjera koje hitno treba provesti i realizirati, Uprava je donijela i niz pojedinačnih naloga i zaduženja. U posljednja dva tjedna evidentiran je pad prometa od 25 %. Aviokompanije (Lufthansa, Croatia Airlines, Pegasus i dr..) otkazuju predviđene letove, a očekuje se i otkazivanje drugih kompanija. Naprijed navedeno zbog smanjenja broja putnika imat će i ekonomske posljedice na poslovanje Međunarodnog aerodroma Sarajevo.

Dana 13.3.2020. godine Federalna uprava za inspekcijske poslove je u vršenju pojačanog inspekcijskog nadzora na Međunarodnom aerodromu Sarajevo u prethodnom periodu angažirala dodatnih šest uposlenika kako bi svi putnici koji dolaze iz Njemačke, Španije, Francuske, Italije, Irana, Kine i Južne Koreje što brže i efikasnije prošli obveznu sanitarnu kontrolu, popunili sanitarni upitnik, zaprimili rješenje o ograničenom kretanju i izolaciji, te bili stavljeni pod zdravstveni nadzor.

Također, angažiran je i jedan federalni sanitarni inspektor koji s dvoje kolega kantonalnih sanitarnih inspektora vrši pojačane kontrole putnika na Međunarodnom aerodromu u Tuzli.

U funkciji je i termalna kamera koja omogućava detekciju putnika s povišenom tjelesnom temperaturom, te je u suradnji sa aerodromskim osobljem obezbijeđen aerodromski prostor za privremenu izolaciju osoba s povišenom temperaturom do dolaska epidemiologa i ljekara.

Uposlenici Međunarodnog aerodroma Sarajevo i Granične policije BiH pružaju svu potrebitu pomoć i surađuju s federalnim inspektorima kako bi se osigurala obvezna

procedura sanitarne kontrole prema naredbama Kriznog stožera Federalnog ministarstva zdravstva.

Napominjemo da su, sukladno naredbama Kriznog stožera Federalnog ministarstva zdravstva, od 10.3.2020. godine, u cilju daljnjeg praćenja situacije i poduzimanja mjera radi sprečavanja i ranog otkrivanja eventualnog slučaja bolesti izazvane koronavirusom (COVID-19), uspostavljene Procedure nadzora putnika u međunarodnom prometu kao odgovor na pojavu koronavirusa (COVID-19), koje se primjenjuju prema svim putnicima koji dolaze s područja NR Kina, Južna Koreja, Iran, Italija, Francuska, Njemačka i Španija.

Osim primjene navedenih Procedura nadzora putnika u međunarodnom prometu, kao odgovor na pojavu novog koronavirusa (COVID-19) svim stranim državljanima koji ulaze u Federaciju BiH iz navedenih zemalja propisuju se mjere ograničavanja kretanja na razdoblje od 14 dana.

Osim primjene navedenih Procedura nadzora putnika u međunarodnom prometu, kao odgovor na pojavu novog koronavirusa (COVID-19) svim BiH državljanima i stranim državljanima koji imaju stalni ili privremeni boravak u BiH, a ulaze u Federaciju BiH iz navedenih zemalja izdaje se Rješenje o obveznoj izolaciji u trajanju od 14 dana.

Preporučuje se BiH državljanima i stranim državljanima sa stalnim i privremenim boravkom u BiH, da ne putuju u navedene zemlje.

Vijeće ministara BiH održalo je 4. vanrednu, telefonsku sjednicu 16.3.2020 godine na kojoj je, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH, donesena Odluka o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u Bosnu i Hercegovinu.

Odlukom se propisuju dodatni uvjeti za ulazak stranaca u Bosnu i Hercegovinu, koji se odnose na zabranu ulaska stranaca koji dolaze sa određenih područja sa intenzivnom transmisijom koronavirusa, a radi sprečavanja širenja i suzbijanja zaraznih bolesti, odnosno koronavirusa (COVID-19).

Zabranjuje se ulazak stranim državljanima koji ulaze u Bosnu i Hercegovinu sa područja sa intenzivnom transmisijom koronavirusa, a posebno iz: provincija NR Kine (Wuhan), Južne Koreje, Japana, Italije, Irana, Francuske, Rumunije, SR Njemačke, Austrije, Španije, Švicarske i Belgije.

Ostali Međunarodni aerodromi u Federaciji BiH postupaju sukladno važećim propisima i procedurama koji reguliraju navedenu oblast donesenim od strane EUROCONTROL-a, BHDCA i BHANSA kao i domaćih mjerodavnih institucija i kriznih stožera formiranih povodom novonastale situacije pojavom koronavirusa.

- Cestovna infrastruktura

Što se tiče cestovne infrastrukture, a u svezi novonastale situacije poradi koronavirusa (COVID-19), posljedice koje se mogu eventualno pojaviti su:

- Da zbog smanjenog prometa na autocesti Vc dođe do smanjivanja prihoda od cestarine,**
- Da dođe do kašnjenja u realizaciji zaključenih ugovora između upravitelja autocesta i magistralnih cesta sa izvođačima radova.**

Što se tiče naših obveza a koje su u našoj mjerodavnosti vezano za poslovanje gospodarskih subjekata Federalno ministarstvo prometa i komunikacija predlaže Vladi Federacije donošenje seta mjera u oblasti olakšanja poreza i plaćanja ostalih doprinosa. Nadalje smatramo potrebu za formiranje Fonda za pomoć ovim subjektima radi očuvanja radnih mjesta koje bi Vlada Federacije koristila prema unaprijed utvrđenim kriterijima/uvjetima a odnose se na gospodarske subjekte iz mjerodavnosti Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Posebno apelujemo na subjekte iz naše mjerodavnosti da ostanu pripravn i operativni, pogotovo imajući u vidu specifične kadrove u cilju realizacije robnog i putničkog prijevoza u Federaciji BiH.